

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kedaj se uvede naš jezik tudi v naše sodnije?

Za Češko in Moravsko je izšla, kakor smo ob svojem času že poročali in česar so vse novine polne bile, ministerska naredba, ki ukazuje, da morajo uradniki odslej tamošnjim Slovanom samo slovanski uradovati. Nemški ustavoverci, ki se boje, da bi kak nemški uradnik, kateri se nij naučil nobenega drugega jezika kot svojega, službe ne izgubil, vpijejo o nevarnosti, ki grozi iz tega nemštva. Stara „Presse“ jim pa je oni dan odgovarjala, da ustavovercem nij treba vpiti zaradi tega, ker njihova dva ministra, Lasser in Glaser sta izdala že leta 1872 za Dalmacijo ravno tak ukaz, kakor je zdaj izdan za Češko in Moravsko. Druge novine kažejo na Gališko, kjer vlada v sodnijah poljski jezik, nemškega nič. In v Galiciji se je narodni slovanski jezik v sodnije uvel tudi že pod ustavoverno nemško vladno, začetek uže pod Giskro, torej čemu nemško vpitje zdaj na Taaffeja!

Tudi za naš Slovence je uže bilo nekoliko slovenskega uradovanja ukazano; ali naši uradniki se za take ukaze niti zmenili nijso, kakor izkušnja kaže, zato moramo Slovenci vnovič vprašati: ali vlada kedaj misli izvesti to, kar je uže zaukazano po dozdanih višjih naredbah in dalje: ali misli vlada v novem kakem ukazu dopolniti, kar je treba za slovensko uradovanje, tako, da se Slovincem le slovenski piše v uradih?

Denes pogledjmo, kaj je bilo uže leta 1867 torej pred 13 leti za naš jezik v naših sod-

nijah od ministerstva ukazanega. Tačas je minister Hye izdal sledeči

„u k a z

vis. c. k. pravosodnega ministerstva predsedništvu c. k. višje sodnije v Gradcu od 5. septembra 1867 št. 8636 in 9396.

„Iz razkaza, podanega s poročilom od 25. julija tega leta št. 2481 pr. o tem, katerih jezikov so zmožni pravosodni in državnega odvetništva uradniki in notarji na Kranjskem, pravosodno ministerstvo se je z radostjo prepričalo, da so malo ne vsi sodni in državnega pravdnštva uradniki, tako od koncepta kot od pisarnice, in tudi notarji dovolj zmožni slovenskega jezika ustno in pismeno, in da po tem takem nij nobenega zadržka, da bi se pri zbornih sodnijah, pri državnem pravdnštvu in pri okrajnih sodnijah na Kranjskem, kadar se zaslišujejo ljudje, ki so samo slovenskega jezika zmožni, odsihdob naprej zapisniki ne pisali le vselej po slovensko, kar je ne samo pravosodju na korist, ampak kar tudi po pravici zahtevajo slovenske stranke, deželni in državni poslanci, in tudi sam deželni zbor kranjskega vojvodstva.

Pravosodno ministerstvo je tedaj, oziraje se na pravosodnega ministerstva naredbo od 15. marca 1862, št. 865, s katero je bilo rečeno, naj se pri sodnijah slovenski jezik za nekatere reči rabi samo, kar se dá in kar je mogoče, zdaj prevedelo vsem sodnijam kranjskega vojvodstva ukazati:

1. Vsi zapisniki, kadar se zaslišujejo priče, ki samo slovensko znajo, tako v tožnih, kot netožnih civilnih rečeh;

2. vsi zapisniki o prisegah, posebno pa prisege same, če prisegajoči samo slovensko znajo;

3. vsi zaslišni zapisniki v kazenskih rečeh, če zatoženci ali priče samo slovensko znajo, naj se pišejo odsihdob naprej vselej po slovensko, to je ne kakor se je doslej neki sèm ter tjà godilo, da so se povedbe in izreke taci strank in prič po slovensko poslušale, potem pa ali s celoma ali deloma po nemško v zapisnik zapisovale; ampak popolnoma se ima po slovensko v zapisnik pisati.

Pravosodno ministerstvo se nadja, da se bo ta ukaz na tanko izpolnoval; da bo višja sodnija na izpolnovanje skrbno pazila, in da se tako vse dalje pritožbe prestrežejo.

Ako je katera sodnija iz tacihih osob sestavljena, da bi izpeljavo tega ukaza zavirale, naj se **potrebne premembe v osobah** storé, ali, če je treba, pravosodnemu ministerstvu predložé.

Vrh tega pravosodno ministerstvo pričakuje, da naj hitro dojde še manjkajoči razkaz o jezikovnem znanju advokatov na Kranjskem, katerega predlagaje naj slavno c. k. višje sodnije predsedništvo svoje mnenje izreče, ali, če kak zadržek, da bi se ukazalo, naj se na Kranjskem pri kazenskih končnih obravnavah, če zatoženec samo slovensko zna, tudi zgovorniki istega jezika poslužujejo. —

Uže tačas so „Novice“, priobčevaje ta ukaz, rekle, da to še nij vse, kar zahtevamo Slovenci, temuč, da hočemo, da se s Slovenci sploh le slovensko uraduje.

Torej uže kar je minister pred trinajstimi leti ukazal našim sodnijam, nij bilo dovolj, ali bilo je vendar nekaj, — pa niti

Listek.

Listi iz Italije.

XV.

Gospa! Vaše največje veselje je, ako Vam je mogoče po Latermanovem drevoredu in od tod naprej po gozdu do Rožnika iti na sprehod, češ, da tu se pokaže narava, kakeršna je. In Vi, da si ste taka občudovalka narave, vendar še nijste sprožili v kadem damskem krogu misli, naj bi se slavnemu magistratu ljubljanskemu poslalo pohvalno pismo, da ne moti narave v njenem čudovitem gospodarstvu, posebno, da ne daje porovati ali posekati korenin ter zasuti deževnih jam po stezah, ki služijo Ljubljčanom za sprehajališča v kraje, kjer se kava in mleko cedi — na Rožnik in podenj. To pač nij lepo od Vas, ki priznavate naravi pravico, da poskusi vse, kar more človeka dotirati do tega, da si zlomi nogo, pobije nos ali iztakne oko, ter dan na dan vidite, kako

naš ljubljanski magistrat — ki zavoljo samih političnih dreves tivolskega gozda ne vidi — naravo v tem njenem hvalevrednem podvzetju podpira:

Kako indignirani bi pa Vi bili, ko bi prišli v Milan ter našli, da je tu vse moderno prirezano in pristriženo, da so tukajšnji mestni očetje v svojej pretiranosti šli tako daleč, da so hoteli modernizirati tudi naravo. Drevesa nasajena po vrstah — prav po vojaško — grmovi za stezami, katere so izpeljane po nekem posebnem planu tako, da se sem ter tja vijoče ter jedna od druge videzno oddaljujejo, naposled vendar na jednom kraju snidejo — in cvetice v gredicah, katere so v kak grb ali kako drugo podobo zjedinjene, vse to bi se Vam gotovo ne dopadalo.

Spominjam se še, da ste v Schönbrunn, ko ste zagledali cele vrste prekrasnih lip in gabrov, tako neusmiljeno okleščenih in ostrizenih, skoro padli v omedlevo in vem, da še sedaj nijste pozabili obsojati barbarstva, ki

veleva drevesom sekati veje — njihove roke, in katerega svet imenuje „umetno vrtarstvo“. Ali kljubu temu prepričan sem, da bi se milanski javni vrt tudi Vam priljubil in da bi jednako meni z veseljem vanj zahajali, ne pogrešajoč preveč ljubljanskega jelševja in smrečevja.

Kakor rečeno, zahajal sem vse dni, kolikor sem jih v Milanu preživel, jako rad v javni vrt, in to ne le zato, da bi bil vsaj kolikor toliko ušel strahovitemu zvonjenju, ampak tudi zato, ker sem vedel, da bodem tam našel vedno korzo milanskega elegantnega sveta, — korzo z vozovi. Na onem delu gradeb namreč, ki se razprostirajo mej „porta Venezia“ in „porta Nuova“, narejena je v celej širokosti lepa cesta z oddelki za pešce, jezdece in vozove. Te oddelke ločijo visoka, lepa drevesa; po njih je cel dan vse živo; posebno pa se oživi ob štirih popoldne in traja tako dolgo, dokler se zavoljo vedno napredujoče noči sprehajalci ne umaknejo na stolni trg ter v gale-

to se nij od naših sodniških uradnikov izpolnjevalo, čeravno oni ukaz nij bil nikoli preklican. Redkokje se je kaj slovenskega pisalo, le nemško. Ko bi se bilo le to, kar je Hye tukaj ukazal, vestno izpolnjevalo, bili bi uže dalje nego smo. In zakaj to uradniško preziranje višjega ukaza? Od kod ta samovlast uradnikov nasproti še veljavnemu ukazu ministerstva? Od kod prihaja za državno disciplino žalostna prikazen, da sta pri nas boré okrajni sodnik in njegov adjunkt mogla tudi ono nemški uradovati, kar je minister ukazal, da mora slovenski biti, da tudi v onem malem ravnopravnosti naroda nijsta respektirala, kjer bi bila morala?

Od tod, ker se nijso godile „osebne izpremembe“ v onem smislu, v katerem ministerski ukaz veli, temuž v protivnem. Če kje velja, da je dosti na tem ležeče, kdo kakšen zakon ali kako naredbo izvršuje, ali ima on dobro voljo ali protivno voljo, velja tukaj. Uradniki, zlasti višji so bili vsi proti slovenskemu uradovanju, tudi proti temu, kar ga ministerski ukaz ukazuje. Zato sami nijso slovenski uradovali, pa tudi nižjim nijso radi pustili. Nekateri uradniki nijso slovenski znali, a drugi, ki so znali, nijso si uradovati upali, ker kdor bi bil slovenski uradoval, ta je bil pri višjih, nemško-mislečih in nemško-politizujočih uradnikih hitro na sumu, da je tudi politično „narodnjak“, in gorje mu potlej, avanziral nij in preganjan je bil. Nižji uradniki si nijso niti upali ministerskemu ukazu pokorni biti! Mi lahko imen imenujemo kolikor drago za dokaze. Iz tega je pa jasno, da „izprememba oseb,“ vsaj nekolika, je ona važna stvar pri reformiranju uradnega jezika, ki odločuje uspeh. Če vlada misli pri nas izvesti to, kar naš narod terja in terjati mora in bode terjati, potem se mora bolj na osebe ozirati, na slovenščine zmožne uradnike in na njih dobro voljo.

Mi na to obračamo pozornost deželnih poslancev. Nekaj se mora precej zgoditi. Tako stvari ne smemo pustiti. Mi Slovenci terjamo, naj vladni ukazi in zakoni nehaajo le na papirji biti, mi terjamo slovenski jezik za slovenske urade, slovenski jezik za slovenskega kmeta, slovenski sodniški odlok za slovensko pravdo. Nemci naj imajo to kakor hoté, mi nikomur nič ne jemljemo, ali tudi ne trpimo, da nam bi zmirom še tuj jezik večno jeroboval tam, kjer ga ne trebamo, in kjer je našemu ljudstvu nerazumljiv in justici škodljiv. V deželnih

zborih naj se za to oglastijo do vlade oni, ki so poklicani.

Cesar v Pragi.

Vtorek popoldne je cesar ogledal si zidanje novega češkega narodnega gledišča. Nad glavnim vhodom je bilo sestavljeno iz cvetlic ime vladarjevo. Kot predsednik odbora za zidanje tega gledišča je pozdravil cesarja dr. Rieger. On se je zahvalil cesarju, da je obiskal tudi to gledišče, ki ga je zidala narodova darežljivost. Odbor da se trudi, da bi bila ta zgradba dovršena dotlej, kadar pride nevesta cesarjevičeva v Prago. Vendar lepši nego vsi igrokazi je današnji dan, ko zvest narod proslavlja svojega vladarja, ki ga ljubi in varuje. Ko je Rieger nehal govoriti, zadoneli so gromoviti slava-klici in občinstvo je zapelo cesarsko pesen.

Cesar je odgovoril: „Z veseljem vidim, da bode zidanje češkega narodnega kazališča skoraj dovršeno. Ta monumentalna zgradba ne bode samo kraj, kjer se bode nastanila češka dramatična umetnost, nego je tudi lepota mesta Prage in čast naroda, ki jo je postavil.“ Pevsko društvo „Hlahol“ je za tem intonovalo pesen „Na Prahu“, Rieger pa je cesarju podal krasen album „Národ sobě“. Ko se je cesar odpeljal, je ljudstvo pozdravilo Riegra s klicem: „Sláva doktoru Riegrovi!“

Ob 5. uri je bil dvorni obed; po obedu je šel cesar s cesarjevičem in s cesarskim spremstvom v češko deželno gledišče. Pri vходу ga pozdravi knez Auersperg in intendant dr. Skarda. Ko cesar stopi v svečano ozaljšano dvorno ložo, pozdravi ga občinstvo z gromovitimi slava-klici, godba zavrta in celo občinstvo zapoje cesarsko pesen, katero je pelo tri kitice. Na odru se je igrala Dvořákova opera „Vanda“, ki se pripravlja tudi za beško dvorno opero, gledišče pa je bilo do stropa popolnem natlačeno. Po tretjem dejanji je cesar zapustil gledišče.

Vsa Praga je bila zvečer sijajno razsvetljena, celo predmestja. Na veliko oknih so bili postavljeni transparenti s podobami cesarja, cesarice in kronprinca, svetila je na več krajih električna luč. Naroda je bilo po vseh ulicah. Cesar se je peljal po več ulicah skozi mesto v dvorno palačo, povsod navdušeno pozdravljen.

O cesarjevem pohodu v Pragi piše organ češke narodne stranke, „Politik“, tako-le: „Nihče ne more več dvomiti o tem, da vla-

dar popolnem odobruje sporazumljevanjsko akcijo grofa Taaffeja in da jo čuva sam s svojo osobo. To dokazuje čas, v katerem je prišel cesar in kralj zdaj v naše glavno mesto. Radi verujemo, da hočejo neutrudljivi borilci „ustavoverne stranke“, ki negujejo razpor mej narodi kakor „sport“, kljub cesarjevemu pohodu v deželnem zboru nadaljevati svoje rokodeljstvo, vendar izvenparlamentnega viharja ne bodo mogli z nova prozvati. Ako bodo delali v deželnem zboru zoper ministre, bodo se drugi deželni zbori nasprotno izjavljali. A nemško-češko stanovništvo, ki je včeraj navzlic hujskanju njih vodij našim „slava“ pozdravom pridružilo se z gromovitimi „hoch“-klici, odslej ne bode več mislilo, da je kakšna razlika mej željami cesarjevimi in sistemom Taaffejevim, ono mora uže spoznati vrednost takega sistema, vsled katerega moreta obe narodnosti v deželi vladarja jednako radostno pozdravljati, ker nij nobena v svojih pravicah oškodovana. To rajsko stanje sicer nij še doseženo, kajti mnogo še teži naše srce, vendar je nedvomno, da je grof Taaffe v teku jednega leta več storil v tem pogledu, nego so centralistiške vlade storile v deselektjih.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. junija.

Iz Prage se telegrafira 3. junija: Vsled poročila iz Peterburga, da je ruska cesarica umrla, odpovedal je cesar, da ne pride v nemško gledališče. Cesar je tudi županu izrekel željo, naj drug dan nameravana baklada in serenada zaradi smrti ruske cesarice izostane. Cesar je torej svoje in Avstrije prijateljstvo do Rusije ravno v Pragi najslajnejše izrazil, kar tudi nij brez političnega pomena.

V peštanskej zgorenjej zbornici se je protokolno izreklo obžalovanje o smrti grofa Zichy-ja „ki je imel veliko zaslug za domovino“. Ravno teden dni pred njegovo smrtjo pa so se ga kot podkupljivca tudi sami Magjari izogibali kot izmetka človeštva. Kako se to strinja? Zgorenja zbornica je na dalje tudi dovolila, da sme sodnija prijeti grofa Karoly-ja in priče iz dvoboja z Zichy-jem.

Vnanje države.

Iz Peterburga dohaja vest, da je dné 3. t. m. zjutraj umrla ruska cesarica, katera je bila na jetiki uže dolgo bolna, torej nje smrt carskej rodbini nij bila nepričakovana. Pokojna carica je bila dobrotljiva žena, zato v narodu ljubljena, da si po svojem rodu Nemka.

rijo „Vittorio Emanuele“, jezdec in vozeči se pa otidejo domov, da pozneje isto tako pridejo na omenjena uže prej popisana kraja.

V javnem vrtu je mesto sklenilo napraviti tudi zoologičen vrt in se nasledki tega sklepa uže morejo opazovati, kajti nekoliko kozlov, kozá, različnih ovnov in ovac, nekaj zajcev, dva bobra ter nekaj perutnine, — mej katero pa malo zanimivega — more se uže sedaj v pregrajah in kletkah opazovati; kak tiger ali lev ali sploh kaka znamenitejša redkejša žival nij še počastila tega vrta s svojo navzočnostjo.

Pač pa zaslučuje vso pozornost „Museo civico“, ki ima v navlaš zato zidanem, ob javnem vrtu stoječem poslopji jako bogate zbirke, tičoče se paleontologije, etnografije, zoologije in mineralogije. A ker se vi, gospa, za paleontologijo ne zanimate; za etnografijo le toliko, kolikor vas ona uči, da vsled svoje bele polti — katero si morebiti včasih še z barvami likate — pripadate kavkazkej rači; za zoologijo le toliko, da veste razločiti telečje

od govejega, in to od koštrunove in pečenke one nejudovske in neturške živali, katere ljudje sicer radi jedo, a neradi izgovarjajo; ter ko nečno za mineralogijo le toliko, da veste, da so sv. Štefana kamenali mineralogi — ne bodem vas s popisovanjem tega muzeja mučil. Sicer bi vam pa popis sam na sebi čisto nič ne koristil, kajti muzeji so za to, da jih človek vidi: popis tako najde v katerem koli naravoslovju.

Nasproti temu muzeju, tudi v javnem vrtu stoji „Museo artistico“, kateri je mesto ustanovilo v ta namen, da se v njem ohranijo dela starejših in sedanjih milanskih umetnikov pa tudi druge za mesto Milan ali Italijo sploh znamenite stvari, kakor numizmatične zbirke in stara orožja. Poslopje je jako lepo sezidano ter ima v sredi namesto dvorišča veliko s steklom pokrito dvorano za perijodično se ponavljajoče ali izvanredne umetniške razstave. Sreča je hotela, da je ravno sedaj bila taka izvanredna razstava načrtov, katere je mestno

poglavarstvo dobilo vsled razpisa nagrade za spomenik „delle cinque gloriose giornate“, kar se po slovenski pravi „pet slavnih dni“, to so dnevi 18.—22. marcija 1848, v katerih so se Milanezi uspešno borili proti Avstrijem, ki so pod poveljstvom generala Radeckega mesto oblegali.

Načrtov je mestno poglavarstvo dobilo 112, in ker na Italijanskem vlada lepa navada, da enake korporacije, kakor so mestna starešinstva, o javnih delih ne sklepajo prej, predno ne slišijo mnenja in kritike širjega občinstva, storil je magistrat to, kar bi naš ljubljanski nikedar ne bil, namreč razstavil je vse načrte. Javno mnenje — katero tudi na Italijanskem predstavlja šesto velemoč — izreklo se je ugodno za tri načrte, ki so bili podani pod devizami: „patria“, „pro patria“ in „Trento e Trieste“. — Ne vem, za katerega se bode odločil mestni zastop, a poslednji arhitekt se v slučaju, da bi njegov načrt ne bil sprejet, lahko tolaži s tem, da ga utegne

Črna gora ima od 1. t. m. svoj trgovinski barjak rdeče-belo-rdeči; v kotu, kjer je privezan na zgorenjem rdečem konci je bel križ.

V **Carigradu** se turški ministri in sultan postavljajo po robu. Sultan nij hotel sprejeti angleškega izrednega poslanika Göschena, ker mu nij nekaj dopalo iz odgovora Göschenovega. Nadalje so imeli uleme veliki svet, v katerem so reševali vprašanje: je-li naj se usmrti morilec ruskega polkovnika Kumerova, (Rusija to zahteva), in ali se sme trpeti, da bi se Evropa vmešavala v turške notranje zadeve. Šeik-ul-Islam neče smrtne obsodbe morilca ruskega polkovnika podpisati. A ministri hočejo se upirati evropskim zahtevanjem.

Dopisi.

Iz Kranja 3. junija. [Izv. dop.] Pobalinski čin, da so štirje udje požarne straže v Kranji razsrdili se nad novim vozom za cevi, ker je imel slovensk napis, in dali tisti napis precej zamazati, nikogar vprašaje, ali kaj tacega storiti smejo ali ne, — je vendar prišel v javnost, ker ga je ljubljanski „Tagblatt“, kakor izraz moštva in nemške „kulture“ obesil na svoj počeni zvon.

Mej mirno mislečimi mestjani v Kranji se je pričakovalo in želelo, da ta surovost ostane svetu neznana, ker za mesto nij čast, da ima v sebi take elemente in da se takšno junaštvo raznaša po časnikih.

Zdaj, ko je reč razglašena in je tudi današnji „Slovenski Narod“ izrekel opravičeno nevoljo nad takim postopanjem, naj tukaj, ne popisovaje kaj in kako se je delalo, samo opomnim, da je požarne straže odbor tiste štiri rogovileže iz društva izobčil, in da nij res, da bode napis ostal zamazan, kakor je „Tagblatt“ poročal. Madež bo ostal tistim, ki so mazali. Društvo bode pa skrbelo, da za zasramovanje in za škodo doseže zadostenje in odškodbo; saj pri nas vlada pravica in postava. —

Današnji „Slovenski Narod“ vpraša, kdo so tisti štirje inteligentni možje, ki jih je navdihnil „furor teutonicus“ do tacega junaštva. Da ne ostanejo nepozabljeni v zgodovini človeške omike, naj jih povem po imenih. Ti so: Otmar Resch, Franc Pucher, Franz Exler in neki Theuerschuh. Prvi je pasar, drugi vrvi prede, tretji je klobučar in četrti kotle kleplje. Sicer so pohlevni rokodelčki in ne popade jih nobena „entrüstung“, če v teh slabih časih dobé kako naročilo ali kak krajcar za svoje žulje od Slovence, slovenski govorečega. — Za svoje germanstvo

s pomočjo avstrijske vlade v kratkem priporočiti za enak namen mestnemu starešinstvu tržaškemu.

Globoko v misli utopljen, v misli o osodi našega slovenskega naroda, ki prebiva ob obalah jadranskega, — nekedaj slovanskega — morja, zapustil sem — ko sem si ogledal to razstavo — javni vrt, ter nehoté korakal v istem smeru v katerem sem ravno zabočil. Prišel sem na prostran trg, sredi katerega stoji na kamenitem podstavcu slavni državnik italijanski Cavour, čegar ime piše Clio v kamen, katero je pa razen tega zapisano v srca vseh italijanskih domoljubov. Toliko, da nijsem snel klobuka pred mani velikega domoljuba — ne državnika, gospa! — kajti nij ga državnika, kateremu bi se iz spoštovanja odkriti mogel, in mislil sem sam pri sebi, ima-li Italija še kacega moža, tako brezobzirnega kot domoljuba in vstrajnega kot državnika, da jej pridobi „Trento e Trieste“?

V Italiji dné 9. februarja 1880.

pa v Kranji nijso našli povoljnih tal, in nij se bati, da bi mlado društvo požarne straže zavoljo njih trpelo škode ali izgubilo katerega pridnega, vestnega uda. Občinstvo se zdaj bolj nego prej zanima za društvo, kateremu želimo, da se krepko vkorenini in razvije na korist mestu in okolici.

Iz Gorice 29. maja. [Izv. dop.] Na dan sv. Trojice, 23. maja, posvetil je naš knez nadbiskup monsignora dr. Fr. Feretiča, v navzočnosti tržaškega biskupa Dobrile in poreškega Glavine in deželnega namestnika gosp. Depretisa, vladiko za otok Krk (Veglia). Rodil se je novoposvečeni biskup za Krk 3. dec. 1816 v Vrbniku, trgu na vzhodnej strani omenjenega otoka. Ta jedini trg (1000 preb.) ima letos kakih 70 dijakov in učiteljskih kandidatov po šolah v Beču, Zagrebu, Gorici, Trstu, Kopru, na Reci, v Senju, Zadru in Dubrovniku in drugod. Tudi znani dr. Vitezić, državni poslanec za Istro, je ondi doma. V duhovna posvečen 29. dec. 1839 odlikoval se je Fr. Feretič v mnogih obzirih, postal je doktor sv. pisma, kanonik v Krku (mesto) deželni poslanec in ud deželnega šols. sveta za Istro. Novoposvečenemu vladiki so dobro znane ondotne razmere in potrebe narodove. Daj mu Bog mnogo let v prosoh blagostanja in prosvete rodni nam bratov! Bl. g. prof. Erjavec je lansko leto potoval po kvarnerskih otocih. Ker so ti kraji Slovincem še malo znani (le nekaj narodnih hrvatskih pesnij z otoka Krka je bilo v „Novicah“ pred kakimi 25 leti priobčenih); kaj ko bi g. profesor nam kaj v „Zvonu“ ali kjer je, povedal, kar je tam videl in doživel. — Omenim naj še, da pod krškim (Veglia) vladiko ne smejo v postnih dnevih piti mleka, ne bele kave in ne sira jesti, ne jajec. Tudi se sv. maša in vsa druga svečana cerkvena opravila opravljajo v staroslovenskem jeziku. —

Nij davno od tega. Šel sem na sprehod po prijaznem „Rožnem dolu“ proti „bajti“, kar začujem za soboj žensko petje. Stvar me dalje nič brigala nij; in zatopil sem se zopet ne v Koseskega nego v Preširnovi pesni, ki potujejo zmirom z manoj. Petje mi je bilo bliže in bliže. Domislil sem se pesni, ki sem jo slišal tudi že v družbi hrv. dijakov: „djačka pjesma“ — in kdo jo je pel? — Učiteljske kandidatnje stopajoč v širokej vrsti s polnim korakom mimo moje malenkostne osebe. Kdo mi bode zameril, če naravnost povem, da sem se pravsrčno smejal! Lepo je, da tudi naše bodoče učiteljice rade pojo hrvatski, vendar jako dvomim, da bi gospice, ki rade italijančijo, dobro razumele, kar pojo. Smejati sem se, šinilo mi je v misel, kake bi bile neki te gospice, ko bi nosile še puško in telečnjak?!

Binkoštni prazniki so nam prinesli letos mraz. Po vipavski dolini je naredila burja precejšno škodo trti in sadnemu drevju, ki je letos dobro kazalo. Črešnje nesó precej dobička. Res lepa pomoč revnemu kmetu.

Dobil je goriški podporni odbor 1800 gl. iz Beča, da je razdeli mej reveže naše dežele.

Pri slovesnem obhodu na sv. Rešnjega telesa dan je gimnazijski zbor pod vodstvom „Slavčevega“ generala gospoda Hribarja pel dobro nekaj latinskih pesnij. Le dobrega tenora jim manjka. Početje to je hvalevredno. Občinstvo dobiva s tem pravi pojem o poštem cerkvenem petju, šolska mladež pa se navdušuje za petje sploh, ki je res lepa umetnost.

Dne 23. t. m. umrl je naš prvostolni prošt mons. Avgustin baron Codelli Fahrenfeld. Bil je prošt z mitro kakih 50 let,

učen in priljubljen duhovenstva in ljudstvu. Sprevod vtorek 25. t. m. je bil veličasten; za mrtvaškim vozom smo videli tudi ude kranjskega kolena te obitelji. — Uže je pobrala Soča 27. t. m. jedno žrtev. Utonil je neki prostak tuk. pešpolka Hess. Marsikateri dijak je uže našel v Soči hladen grob. Dovoljujem si vprašanje: Ali ne bi bilo dobro, da bi se prostor kopanju na Soči strogo določil, in da se sme le tam in nikjer drugej kopati? Tudi bi bilo dobro, ko bi posebno gg. šolski vodje skrbeli, da bi dijaki ne prestopali določenih mej pri kopanju. Soča je jako mrzla; tudi izurjeni plavač mora utoniti, če ga krč prime, in če nij rešilne roke blizo.

Domače stvari.

— (Na Rožniku) ima katoliška družba prihodnji vtorek, 8. junija, ob 5. uri zjutraj sv. mašo, in tako dalje poleti vsak prvi vtorek v mesecu. Ob enem je darovanje za ubožne Vincencijeve družbe.

— (Pri procesiji stolne cerkve na sv. R. Telesa) praznik je bilo, če je „Dan.“ prav štela: iz Trnovske fare 266 ljudi, iz frančiškanske 784; od sv. Jakopa 360; iz Šenklaža 1000 šolarjev; 740 študentov, sicer 646, skup 3706.

— (Delo ob praznicah.) „Danica“ piše: „Zopet se pritožujejo ljudje, da se pri novej hranilnici dela o dnevih Gospodovih. Kako neki bode tako velika naprava ohranila dose-danji blagoslov božji in zaupanje pri vernih katoličanih, ako se uže o njenem začetku ne posvečujejo dnevi Gospodovi?“

Razne vesti.

* (Dvoboj.) Včeraj smo na tem mestu poročali, da je Francoz Köchlin poklical francoskega radikalnega novinarja Rocheforta na dvoboj. Denes javlja telegram, da je v tem dvoboju Rochefort dobil z mečem vbodaj v želodec, rana da je teška. Köchlin, svak pariškega policijskega prefekta, ki je bil od Rocheforta razžaljen, nij nič poškodovan.

* (Zvita opica.) V nekem gradu južne Francoske ima kuhar dotičnega graščaka jako zvito opico, ki je uže marsikatero uganila. Ona pomaga kuharju večkrat perutnino skubsti. Neka dne jej da zopet dve jerebici, da jih oskube. Opica sede na odprto okno in prične svoje delo. Jedno jerebico je uže oskubla, in zadovoljnim godrnjanjem jo položi na rob okna, — kar nenadoma prileti z blizu stoječega visokega drevesa velik sokol in odnese oskubljeno jerebico. Opica se je početkom jezila, kazala pesti za roparjem, ki je sédel na visoko vejo in mirno pojužinal mastno jerebico. Graščak je ves dogodjaj opazoval, in zdaj je skril se in pazil, kaj se bode na dalje zgodilo. Opica vzame drugo jerebico, jo oskube kakor prvo in jo položi oskubljeno na isto mesto, kakor prvo, — potem pa se znatraj pod okno skrije. Sokol je šel opici na limanice; kajti ko se je spustil z veje in hotel odnesti še drugo jerebico, uže tatu zgrabi opica, zavije mu vrat in ga — oskube. Oba tiča nese oskubljena potem kuharju in mu ja zadovoljno pomolí, češ: „na, tu imaš svoji jerebici!“ Jedna oskubljena jerebica se je kuharju sicer čudna zdela, vendar je obe spekel in nesel gospodarju na mizo. Ta je pomajal z glavo, in smijoč se povedal kuharju, kaj je storila opica.

Listulca opravištva: G. F. J. v G. S. poslanima 2 gl. je plačano do 12. avgusta t. l.

Valvasor

se prodaja za 24 gold. Kje? pové uredništvo „Slovenskega Naroda“. (249—3)

Kdor hoče

dobro dolejnjsko vino

piti, dobi ga nepopačenega v vinočuh

„pri Dolencu“

na starem trgu št. 11. (253—2)

Tužci.

3. junija:

Pri **Slonu**: Graluper, Schneider iz Dunaja.
Pri **Mališči**: Puschner iz Dunaja. — Straub iz Grada. — Radimsky iz Prage. — Eichen iz Dunaja. — Puzial iz Postojne.

Dunajska borza 4. junija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Šnotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	35	kr.
Šnotni drž. dolg v srebru	73		75	
Zlata renta	89		—	
1860 drž. posojilo	129		80	

Akcije narodne banke	831	—
Kreditne akcije	275	70
London	117	55
Srebro	—	—
Napol.	9	35 1/2
C. kr. cekini	5	54
Državne marke	57	75

Naznanilo
Dobitke
garantira
država. Prvo
vzdržanje
9. i 10. junija.

Vabilo na udeležitev

dobitnih šans

velike, od habsburške države garantovane
denarne loterije, v kateri se mora nad
8 milijonov 300.000 mark
gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, ka-
tera ima po načrtu le 87.500 lozov, so sledeči:
Največji dobiček je ev. 400.000

Prva 250.000 mark	68 po 3000 mark
1 dobiček	214 " 2000 mark
po 150.000 mark	10 " 1500 mark
1 " 100.000 mark	2 " 1200 mark
1 " 60.000 mark	531 " 1000 mark
1 " 50.000 mark	673 " 500 mark
2 " 40.000 mark	950 " 300 mark
2 " 30.000 mark	65 " 200 mark
5 " 25.000 mark	100 " 150 mark
2 " 20.000 mark	25130 " 138 mark
12 " 15.000 mark	2100 " 124 mark
1 " 12.000 mark	70 " 100 mark
24 " 10.000 mark	7300 " 94 in 67
4 " 8.000 mark	7850 " 40 in 20
3 " 6.000 mark	mark
52 " 5.000 mark	mark
6 " 4.000 mark	mark

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih
gotovo odločili.

Prvo vzdržanje dobitkov je uradno na
9. in 10. junija t. l.

nastavljeno, ter stane
cel originalni loz le 3 gld. 50 kr.,
pol original. loza le 1 gld. 75 kr.,
četrt original. loza le 88 kr.,
ter te od države garantovane originalne loze
(ne prepovedane promese) proti frankovani
poslatvi svoje tudi v najoddaljenejši kraje
razpošiljam.

Vsak udeleženec dobi z vrven originalnega
loza tudi originalni črtič z državnim grbom
zastoni, ter se mu takoj po udeleževanju do-
bitkov nezahtevano pošlje uradni listek udelež-
nenih števil.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov
izvrševam direktno jaz interesom točno in z
najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlažje po poš-
nej nakaznici ali pa z rekomandiranim pismom.
Naj se tedaj naročila, zaupno pošljejo

Samuel Heckscher senr.,
Banquier und Wechsel-Comptoir
in Hamburg. (179-10)

! Čitalnična restavracija!

Puntigamsko

(259-1)

marcno pivo.

V Avstro-Ogerske, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji,
Španiji, Holandiji in Portugalski branjen

Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)
je za

vzpomladno zdravljenje

pripoznan jedinim in gotovo uplivajočim kri čistilnim
sredstvom.

Z dovoljenjem
o. kr. dvor. kancelije
vsled sklepa
Dunaj, 7. decembra
1885.

Odločno poskušeno,
Učinek sijajen,
Uspeh izvrsten.

S patentom
Nj. o. kr. veličanstva
zoper ponarejanje
obvarovano.
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo,
preišče to vse dele trupa in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste
bolezneke tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

Temeljito ozdravi putiko, trganje po udih in zastarele
bolezni, zmirom gnoječe se rane kakor tudi vse sploške in bolezni
na koži, na telesu ali na lici, kite, sifilistiška ulesa.

Posebno ugoden uspeh ima ta čaj zoper uvred jeter in
ledic, kakor tudi zoper zlato žilo, rmenico, hude bolečine v živcih,
kitah in udih, potem zoper bolečine v želodci, pritisk vetrov, zaprejte,
zaprejte vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

Bolezni, kakor škropilji, oteklina, se brzo in temeljito ozdravé,
ako se neprenehoma pije ta čaj, ker je milo razpuščajoče in vodo
odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 šopkov, prirejen po predpisu
zdravnika, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek
in zavoj posebe 10 novč.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj zatorej
vsak zahteva vedno le „**Wilhelmov**“ antiartritiški antirevmatiški kri
čistilni čaj, ker so priredki, ki služe samo pod imenom antiartritiških
antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno
svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi „**Wil-**
helmov“ antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

v Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; **Karel Šavnik**, lekar v
Kranji; **Fr. Wacha**, lekar v Metliki; **Dom. Rizzoli**, lekar v
Novem mestu. (524-10)

Toplice GOLNIK

(Medija),

1 vozno uro od južno-železniške postaje **Zagorje** oddaljene, zvezane
s to vsak dan s pošto, ki so po kemiškem preiskavanju, po mnogih
zdravniških izjavah in po mnogih ozdravljenjih skozi več stoletij
dokazano izredno koristne toplice zoper **protin**, **trganje po udih**,
zoper **ulesa na koži**, **kožne bolezni**, **razne ženske bolezni** itd.,
posebno zoper **zlato žilo**, priporočajo svoj

1. junija otvorjeni zavod.

Tu je kopelj v jami s priležno prirejeno kabino, kjer se more
odpočiti, jeden zaklenjen basin, nadalje so kopelji v bani z naravno
gorko (26° C.) vodo, katera se po potrebi lahko naredi toplejša, jeden
prosti basin za plavati in jedna kopelj za ljudstvo.

Kopeljska restavracija skrbi za dobro mrzlo jed in pijačo,
stanovanja po ceni so v gradu Golniku, v novejši hiši za goste, ki se
pridejo zdraviti, v 2 gostilnah blizu kopelji in v privatnih hišah.

Stanovanja naj se naročajo pri lastništvu kopeljske restavracije.

A. Prašnikar,
najemnik toplic.

(257)

Prsne in pljučne bolezni,

naj si bodo kakeršne koli, odpravi najgotovješe po zdravniškem
ukazu pripravljeni

v Avstro-Ogerske, Nemške, Francoske, Angleške, Španske, in
Rumunske, Holandske in Portugalske varovani

Wilhelmov

snežniški zeliščni alop

od

Fran Wilhelma, lekarja v Neuenkirchenu.

Ta sok je izvrsten in posebno upliven pri bolečinah v **vratu**
in **prsih**, **hripi**, **hripavosti**, **kašlju** in **náhodu**. Mnogo jih je, ki
potrjujejo, da se imajo samo temu soku zahvaliti na prijetnem spanju.

Posebno pozora vreden je ta sok kot vračilo pri **megli** in
slabem vremenu.

Zavolj svojega vrlo prijetnega okusa koristi otrokom, in je
potreba vsem na pljučah bolnim; potrebno sredstvo je pa pevcem in
govornikom zoper nejasen govor in hripavost.

Oni p. n. kupci, ki želé **pravi** snežniški zeliščni alop,
katerega že prirejam od l. 1855., izvolé naj izrečno zahtevati

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Navod se pridodá vsakej sklenici.

Jedna zapečatená **izvirna sklenica** velja 1 gld. 25 kr., ter
ima zmirom frišno

Fran Wilhelm, lekar v Neuenkirchenu (Nižje Avstrijsko).

Zavoj se računa 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop imajo tudi **samo** moji
gg. kupci:

V Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; **Karel Šavnik**, lekar v
Kranji; **Fr. Wacha**, lekar v Metliki; **Dom. Rizzoli**, lekar
(525-15) v Novem mestu.

P. n. občinstvo naj zmirom zahteva ošobito **Wil-**
helmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz
pravo izdelujem, in ker so izdelki pod imenom **Julius**
Bittnerjev snežniški zeliščni alop samo nevedna posne-
manja, pred katerimi jaz posebno svarim.